Utvalg:	Saksnummer:	Møtedato:	Saksbehandler:
Kontrollutvalget i Sortland kommune	6/2025	19.2.2025	Tage Karlsen

OPPFØLGING AV KOMMUNESTYRETS VEDTAK – FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT "VANNFORSYNINGSSIKKERHET"

Innstilling:

1. Kontrollutvalget tar kommunedirektørens rapportering av 15.8.2023 om oppfølgingen av kommunestyrets vedtak i sak 25/23 til orientering. Det fremkommer av rapporteringen revisors anbefalinger i det alt vesentlige tilfredsstillende opp.

2. Kontrollutvalget oversender saken til kommunestyret med følgende **innstilling til vedtak**:

    1. Kommunestyret tar kontrollutvalgets vurdering av kommunedirektørens oppfølging av kommunestyrets vedtak i sak 25/23 i sak om forvaltningsrevisjonsrapport «Vannforsyningssikkerhet» til orientering og legger til grunn at oppfølgingen i det alt vesentlige er tilfredsstillende.

Saken gjelder:

Kontrollutvalgets vurdering av kommunedirektørens oppfølging av kommunestyrets sak 25/23 - og tilbakerapportering til kommunestyret

Vedlegg:

1. Brev datert 7.2.2025 fra Sortland kommune
2. E-post av 11.2.2025 fra Sortland kommune

Saksutredning:

1. Innledning

KomRev NORD leverte forvaltningsrevisjonsrapporten «Vannforsyningssikkerhet» 4.1.2023.

Prosjektet er gjennomført med utgangspunkt i følgende problemstillinger:

1. *Oppfyller Sortland kommune kravene til systemer for vannforsyningssikkerhet i forskrift om vannforsyning og drikkevann?*
2. *Har de kommunale vannmagasinene tilførsel av tilstrekkelig vannmengde?*
3. *Sikrer distribusjonsnettet fremføring til alle brukere?*

2. Saksgangen ved behandling av forvaltningsrevisjonsrapporter

Det er kontrollutvalget som er bestillerorgan for revisjon, herunder forvaltningsrevisjon. En vesentlig del av kontrollutvalgets mandat er å føre kontroll med kommunedirektørens internkontroll. Systemet er utformet slik at kommunedirektøren ikke skal ha formell innflytelse på denne kontrollen. Av samme grunn er saksutredning til kontrollutvalget lagt til kontrollutvalgets sekretariat, som skal være uavhengig av kommunens administrasjon. Det er følgelig kontrollutvalgets sekretariat som forestår saksforberedelsen i saker om forvaltningsrevisjonsrapporter.

Kontrollutvalget rapporterer til kommunestyret. Når kommunestyret under behandling av forvaltningsrevisjonsrapporter fatter vedtak som forutsetter oppfølging fra kommunedirektøren er det kontrollutvalget som mottar rapportering, vurderer oppfølgingen og rapporterer til kommunestyret. Kommunens administrasjon skal ikke involveres i vurderingen av sin egen oppfølging. Dette reguleres i forskrift om kontrollutvalg og revisjon:

«§ 5.*Kontrollutvalgets oppfølging av kommunestyrets eller fylkestingets vedtak om revisjoner og eierskapskontroller*

Kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets eller fylkestingets vedtak om regnskapsrevisjoner, forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller blir fulgt opp og skal rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om vedtaket er fulgt opp.»

3. Kommunestyrets behandling

Kommunestyret behandlet forvaltningsrevisjonsrapporten *«Vannforsyningssikkerhet»* i møte 30.3.2022 – sak 25/23. Det ble fattet følgende vedtak:

1. Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapporten *«Vannforsyningssikkerhet»*, KomRev NORD, 4.1.2023 til orientering.
2. Kommunestyret ber kommunedrektøren om å følge opp anbefalingene i rapportens kapittel 9.
3. Kommunedirektøren rapporterer av eget tiltak til kontrollutvalget om oppfølgingen av dette vedtakets pkt. 2 i innen 30.6.2023.
4. Kommunedirektørens rapport til kontrollutvalget om oppfølging av rapportens kapittel 9, skal også sendes som informasjon til kommunestyret.

Punkt 1-3 i vedtaket er i samsvar med kontrollutvalgets innstilling. Punkt 4 er forslag som ble fremmet under kommunestyrets behandling.

4. Revisjonskriterier - definisjon

Revisjon skiller seg fra andre typer undersøkelser ved at det som undersøkes vurderes opp mot revisjonskriterier. Revisjonskriteriene er bestemmelser eller normer som er bindende eller veiledende for den virksomheten som revideres. Revisjonskriteriene utledes typisk fra lov, forskrift, politiske vedtak, alminnelig brukte standarder og anbefalinger om beste praksis.

Standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001) sier dette om revisjonskriterier:

> 14. Med utgangspunkt i problemstillingen(e) skal revisor utlede revisjonskriterier for hver forvaltningsrevisjon. Revisjonskriterier er de krav, normer og/eller standarder som revidert enhet skal vurderes i forhold til.
>
> 15. Revisjonskriteriene skal være utledet fra autoritative eller anerkjente kilder innenfor det reviderte området. Kilder til revisjonskriterier skal presenteres for revidert enhet og enheten skal gis anledning til å komme med innspill. Revisjonskriteriene skal være relevante, konkrete og i samsvar med de kravene som gjelder for revidert enhet innenfor den aktuelle tidsperioden.

Det er vanlig at forvaltningsrevisjonsprosjekter også innbefatter problemstillinger hvor bestillingen til revisjonen er å klarlegge faktiske forhold. Slike problemstillinger behandles som beskrivende, der revisor fremskaffer de opplysninger som etterspørres uten å vurdere dem opp mot noen revisjonskriterier. Problemstilling 2 og 3 i denne rapporten er av en slik art. Disse problemstillingene er ikke knyttet til konkrete krav i autoritative kilder. Det kan følgelig ikke utledes revisjonskriterier og revisor har derfor valgt en deskriptiv tilnærming til problemstillingene.

4.1 Revisjonskriterier for problemstilling 1:

Revisor redegjør i rapporten for valg av revisjonskriterier.

Problemstilling 1. *(Oppfyller Sortland kommune kravene til systemer for vannforsyningssikkerhet i forskrift om vannforsyning og drikkevann?)*

Revisjonskriterier:

- Sortland kommune skal identifisere farer som må forebygges, fjernes eller reduseres for å sikre trygt drikkevann.
- Sortland kommune skal sikre at tiltak som forebygger, fjerner eller reduserer farer for trygt drikkevann identifiseres.
- Sortland kommune må dokumentere å ha sikret at tiltak som forebygger, fjerne eller reduserer farer for trygt drikkevann gjennomføres.
- Sortland kommune skal sikre at farekartleggingen og farehåndteringen er oppdatert.
- Sortland kommune skal etablere skriftlig internkontrollsystem for vannforsyningssystemet og sikre at dette er oppdatert og følges opp.
- Sortland kommunes internkontroll med vannforsyningssystemet skal oppfylle

minstekravene som følger av forskrift om vannforsyning og drikkevann § 7.

- Sortland kommune skal sikre at alle som deltar i aktiviteter omfattet av forskrift om vannforsyning og drikkevann gis opplæring.
- Sortland kommune skal sikre at det gjennomføres nødvendige beredskapsforberedelser og utarbeides beredskapsplaner.
- Sortland kommune bør sikre at beredskapsplan for vannforsyning inngår i kommunens overordnede beredskapsplan.
- Sortland kommune skal sikre at det utarbeides en plan for hvordan distribusjonsnettet skal vedlikeholdes og fornyes.
- Sortland kommune skal sikre at plan for hvordan distribusjonsnettet skal vedlikeholdes og fornyes er oppdatert og følges
- Sortland kommune skal registrere vannforsyningssystemet på skjema fastsatt av Mattilsynet og sikre at de registrerte opplysningene er oppdaterte
- Sortland kommune skal utarbeide en prøvetakingsplan for vannforsyningssystemet
- Sortland kommune skal sikre at prøvetakingsplan for vannforsyningssystemet er oppdatert og følges

5. REVISORS FUNN OG KONKLUSJONER

Det er kun på problemstilling 1 revisor foretar vurdering og konkluderer. Under problemstilling 2 og 3 foretar revisor en dokumentasjon og beskrivelse av de faktiske forhold, uten at det vurderes og konkluderes.

Revisors funn gjengis slik de fremstår i sammendraget innledningsvis i rapporten.

«For problemstilling 1 har revisor konkludert med at Sortland kommune **på mange områder ikke oppfyller kravene til systemer for vannforsyningssikkerhet i forskrift om vannforsyning og drikkevann**.»

Det er, som nevnt ovenfor, stilt opp en rekke revisjonskriterier. Kommunens systemer for ivaretakelse av vannforsyningssikkerheten er vurdert opp imot hvert av disse kriteriene. Sekretariatet vurderer det ikke som hensiktsmessig å gjennomgå de enkelte kriterier og funn i saksutredningen.

«For problemstilling 2 og 3 har ikke revisor gjort noen vurderinger som følge av at dette er deskriptive problemstillinger/spørsmål. Kommunen mener at de kommunale vannmagasinene har tilførsel av tilstrekkelig vannmengde og viser til at kommunen i 2021 har fått utført tilsigberegning av Multiconsult som viser at kommunen har mer vann enn de selv har trodd. Ikke alle kommunens innbyggere mottar vann fra kommunalt distribusjonsnett. I 2021 var det ifølge SSB 76,5 prosent av befolkningen i Sortland kommune som var tilknyttet kommunal vannforsyning. Kommunen har opplyst at det stort sett er tilstrekkelig kapasitet på distribusjonsnettet, med en lekkasjeandel som ligger på maks 25 %. Det er et par steder i kommunen det er dårlig trykk på vannet på grunn av at høydeforskjellen internt i trykksonen er så stor, men kommunen oppfyller egne krav til vanntrykk i tilkoblingspunktene. Kommunen har opplyst å ha oversikt og kontroll over steder hvor det kan være utfordringer med fremføring til brukere.»

6. Revisors anbefalinger

Gjeldende standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001) innehar følgende bestemmelse om anbefalinger:

«Revisor skal gi anbefalinger når det er hensiktsmessig med bakgrunn i data, vurdering(er) og konklusjon(er). Revisor skal ikke anbefale detaljerte løsninger.»

Resultatet av undersøkelsen foranlediger følgende anbefalinger fra revisor (rapportens kapittel 9, s. 61):

> Sortland kommune anbefales å iverksette tiltak for å sikre at kommunen oppfyller kravene til systemer for vannforsyningssikkerhet i forskrift om vannforsyning og drikkevann. Herunder anbefales det at kommunen:
>
> - Påser å ha et skriftlig internkontrollsystem for kommunens vannforsyningssystem som er oppdatert. Kommunen må også påse at internkontrollsystemet følges opp i praksis
> - Utarbeider rutiner for å holde internkontrollsystemet oppdatert
> - Sikrer at farekartleggingen og farehåndteringen er oppdatert
> - Utarbeider beredskapsplaner og gjennomfører nødvendige beredskapsforberedelser
> - Påser at beredskapsplan for vannforsyning inngår i kommunens overordnede beredskapsplan
> - Utarbeider rutiner for opplæring til alle som deltar i aktiviteter omfattet av forskrift om vannforsyning og drikkevann
> - Sikrer at plan for hvordan distribusjonsnettet skal vedlikeholdes og fornyes er oppdatert og følges

7. Kommunedirektørens rapportering

Kommunedirektøren har beskrevet oppfølgingen av revisors anbefalinger i brev av 15.8.2023. Ifølge denne tilbakemeldingen, som også skal ha vært forelagt kommunestyret, var kun ett av punktene i revisors anbefalinger fulgt opp tilfredsstillende.

Kommunedirektøren ble i september 2024 bedt om en oppdatert redegjørelse for oppfølgingen. Denne forelå 9.2.2025 i brev datert 7.2.25. Sekretariatet har deretter bedt om utdyping på et par punkter, samt noe dokumentasjon. Denne forespørselen er besvart ved e-post av 11.2.2025. Den etterspurte dokumentasjonen er ikke mottatt. Sekretariatet antar at det har sin forklaring i at det dreier seg om et system, Compilo, som det formodentlig kan være problematisk å formidle på denne måten. Sekretariatet vurderer at svaret fra administrasjonen er tilstrekkelig.

8. Sekretariatets vurdering

Sekretariatet vurderer at kommunedirektørens rapportering i brev datert 7.2.2025 og supplerende redegjørelse i e-post av 11.2.2025 viser at kommunestyrets vedtak i sak 25/23 i det vesentlige er fulgt opp tilfredsstillende.

Kommunedirektøren har fått anledning til avgi uttalelse til saken i henhold til kommunelovens § 23-5. Kommunedirektøren har ikke avgitt uttalelse til selve saksutredningen, men har gitt en oppdatert tilbakemelding til selve oppfølgingen av revisors anbefalinger. Denne tilbakemeldingen har medført endringer i den opprinnelige saksutredningen og sekretariatets innstilling i saken,

Harstad, 12.2.2025

Tage Karlsen
Seniorrådgiver